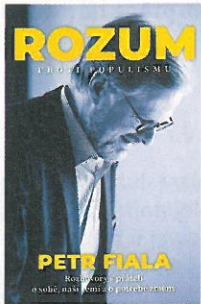

Rozumom proti populizmu

Šimon Jeseňák

Niektoré knihy dokážu vyvolať silné emócie, a to i v prípade, že ide o knihu rozhovorov s politikom. Počas čítania knihy *Rozum proti populizmu* sa v čitateľovi môžu miešať dve antagonistické emócie: eufória a depresia.

Petr Fiala: *Rozum proti populizmu*. Rozhovory Petra Fialy s přáteli o něm i o naší zemi. Vydavatelstvo Barrister & Principal, 2021.

● **dôvod** je jednoduchý: už počas českej volebnej noci a v priebehu vystúpení českých politikov si divák či pozorovateľ uvedomí, že medzi českou a slovenskou politickou reprezentáciou existuje rozdiel svetelných rokov v náš neprospech. Voľby vyhrala koalícia Spolu, ktorá bola tvorená tradičnými stranami – až na výnimku TOP09 – s dekadami trvajúcou tradíciou. ODS, KDÚ-ČSL a TOP09 dokázali mobilizovať voličov a presvedčiť ich, že práve ich koalícia dokáže zmeniť Česko a reštandardizovať politickú scénu. Keď na pódium vystúpili lídri strán Markéta Pekárová-Adamová (predsedníčka TOP 09), Marian Jurečka (predseda KDÚ-ČSL) a volebný líder Petr Fiala (predseda ODS), tak ich prejavy boli v porovnaní so Slovenskom ako z inej galaxie. Petr Fiala okrem iného parafrazujúc povedal, že nie je podstatné, kto koho volil, ale je potrebné spoločne zmeniť Českú republiku k lepšiemu.

Petr Fiala nie je len predsedom ODS a budúcim českým premiérom. Je to intelektuál, profesor politológie a autor mnohých kníh. Jeho publikačná činnosť je pôsobivá. Najnovšia kniha je zbierkou rozhovorov Petra Fialu s priateľmi. Knihu tvoria štyri kapitoly, v ktorých Fiala predstavuje seba samého, to, z akej rodiny pochádza a ako vnímal obdobie komunizmu, počas ktorého sa vinou zlého kádrového posudku ledva dostal na vysokú školu. Prvá kapitola je rozhovor s Miroslavom Balšítkom a Fiala v nej jasne demonštruje svoje pevné postoje ku komunizmu. Fiala sa zúčastňoval na prednáškach významných intelektuálov a zahraničných profesorov vrátane sira Rogera Scrutona, Davida Levyho, Davida Regana a ďalších. Ako v knihe hovorí Fiala, na konci svojho štúdia bol zapojený do rôznych opozičných aktivít a okrem iného participoval na vydávaní časopisu *Revue88*, na ktorý získali peniaze od Václava Havla a Jaroslava Šabatu. Fiala hovorí i tom, že poznanie a vzdelanie hľadal mimo fakulty.

Fiala je zoon politikon, ktorý je podľa vlastných slov verejne činný. „Mne nebolo a nie je jedno, v čom žijem, ako to tu vyzerá a čo sa tu deje, a preto sa snažím mať čo najlepšie podmienky na to, čo chcem robiť, a túžim, aby moje deti žili v dobrých pomeroch a mali šancu na kvalitný a slobodný život“. Hodnota slobody sa vinie celou knihou. Fiala opisuje, že do politiky neplánoval vstúpiť a jeho slová sú, na rozdiel od mnohých iných politikov, uveriteľné. Fiala vo svojej knihe rozhovorov priam demonštratívne odmieta či prinajmenšom hrá do autu otázky, ktoré sa týkajú jeho súkromia. Prečo by mal ktorýkoľvek politik vystavovať svoje súkromie? Aby sa držal akýchsi trendov? Nie, Fiala v knihe hovorí, „jeden z veľkých problémov dnešnej spoločnosti vidím v tom, že sa narušila intímna sféra a prelína sa s tou verejnou“.

● fiala a komunistická antimorálka

Komunizmus bol pre Fialu „všeobecný súhlas s nemravnosťou. Pár statočných ľudí, ktorí sa snažili ísť proti tomu a asi nemálo slušných ľudí, ktorí sa aspoň

snažili neškodiť, pomáhať druhým, a vytvoriť priestor na život a súhlasiť iba vtedy, kde šlo o ich deti. Zároveň však tým režim legitimizovali. Práve tí dobrí (občania režimu) poskytovali režimu alibi a zdanie, že nie je taký zlý.“ A morálny relativizmus a isté resentimenty na minulý režim, ktorý dokázal odmeniť tých, ktorí dokázali držať hubu, sú niečo, čo je podľa profesora Fialu dôsledkom éry babišizmu, ktorá nastala po roku 2013, keď sa o slovo v politike prihlásil práve evidovaný agent ŠtB Andrej Babiš. Je zrejmé, že i kvôli morálnemu relativizmu spoločnosti a nedokončenému procesu vyrovnávania sa s minulosťou si dokázalo Česko zvoliť niekoho, kto bol nepochybne spojený s minulým režimom, ktorý bol systémom krivenia chrbtíc. Ako v jednej zo svojich odpovedí hovorí Petr Fiala, „celý fenomén Babiš je pre mnoho ľudí rehabilitáciou ich konania a trúfam si povedať, že jeho popularita je daná práve tým, že legitimizuje služobníkov minulého režimu. On (Babiš) bol pred Novembrom komunista, nenomenklatúrny káder, možno i milicionár, dokonca podľa mnohých i agent ŠtB, a mal sa dobre“. Nuž, a koľko takých pôsobí a žije v Československu? Málo rozhodne nie. To, že sa ani ČR nedokázala úplne vyrovnáť s minulosťou, vnímame i v médiách, ktoré dnes ako na bežiacom páse vysielajú normalizačné seriály a, ako hovorí Fiala, ľudia na dobu bolševika spomínajú ako na dobu, keď bol na uliciach poriadok a všetci mali prácu. To všetko vrátane vtedajšej popkultúry evokuje, že tie minulé časy neboli zas také zlé. Nuž, boli. Ako hovorí profesor Fiala „dost, komunizmus je zlo, a to znamená, že ani komunistická strana nebude (existovať)“. Tento krok sa Česká republika neodvážila urobiť. Cynicky povedané, zrušenie komunistickej strany v podobe, že sa táto partaj nedostala do poslaneckej snemovne, vyriešila biológia a prirodzený úbytok voličov KSCM.

● nebáť sa hovoriť

Kritizovať dnes EÚ a pokračujúcu integráciu, ktorá nie je odobrená ničím, a špeciálne nie občanmi EÚ, je takmer heréza a Fiala nemá problém to kultivovaným spôsobom pripomenúť. Ten, kto dnes kritizuje zrýchľujúce sa tempo integrácie, je označený za euroskeptika, ergo v očiach kadejakých ľavicových tzv. liberálov za spiatočníka či rovno extrémistu. Fiala sa v rozhovore nebojí vystaviť zrkadlo politickej korektnosti, ktorá je neraz len zdvorilejším názvom pre „cancel culture“ a vymazanie nemainstreamového myslenia zo spoločenského diškurzu.

Po prečítaní tejto knihy sa pocit skepsy nad slovenskou politikou znásobil, pretože hádam poslední bardi konzervativizmu zo súčasných slovenských politikov, ktorí by s Fialom mohli viesť aspoň chvíľu vyrovnanú intelektuálnu partiu, sú duo Osuský – Dostál. ●